

Svečani otvor društva uslijedio je 30. listopada god. 1903., kojom je prigodom oduševljenje i zanos naših svijesnih iseljenika dopro do svog vrhunca.

U prvi odbor bili su, na prijedlog uglednog člana Pavla Katalinića, izabrani jednoglasno: Ivan Radeljak, predsjednikom; Ivan Cvitanović, tajnikom i Juraj Marangunić, blagajnikom.

Odmah u početku bilo je upisano 67 članova, od kojih: 42 utemeljitelja, 20 uživaoca i 5 dobrovoljnih prinosnika.

Društvo posjeduje vrlo lijepe prostorije, ukrašene sa osamnaest velikih slika iz slavne hrvatske prošlosti i sa nekoliko zemljovidnih karata naše domovine. Uz prostorije uređena je velika kuglana.

Ovo napredno društvo, kojemu je duša naš neumorni Ivan Radeljak, sadašnji tajnik, steklo si je za našu narodnu stvar osobitih zasluga. U Taitalu nema danas našeg čovjeka, koji bi svoju narodnost krestio austrijskim ili inim tuđim imenom, ili koji bi austro-ugarskog vladara nazivao drugičije, osim „hrvatski kralj“.

Društvo istaknulo se je na osobiti način energičnim protestom, kad im je naime austrijska vlada htjela narinuti kao konzula zgojnog Nijemca, čime je znatno pomrsilo račune prijavi igri onih krugova, kojima je bliži „Reich“ od onih zemalja, koje im plaćaju daču u krvi i novcu. Tim svojim javnim istupom pobudilo je na sebe i pažnju stranih naroda, koji od tada poznavaju onamošnji naš narod jedino pod imenom „Colonia Crôata“.

Kad ne bi bilo ništa drugo, bilo bi dostatno već samo to, da naša povjesnica ubilježi u svojim analijama zlatnim pismenima vrijedna imena pokretača „Hrvatskog Skupa“. Poznavanje našeg iseljenika imegom Crôata znači mnogo, označuje pobjedu nad zapostavljanjem našeg pravog narodnog imena u ovoj dalekoj tuđini.

Sve ove lijepe uspjehe postizava se jedino onim općim skladom i slogom, kakvu vlada u „Hrvatskom Skupu“ sve od njegovog utemeljenja. Nema tu inadi i osobnih zadjevica, što je, na žalost, uzrok raspadu mnogih naših društava, već je čitavo društvo jedna skladna obitelj, jedna duša, zadojena mirom, ljubavlju i radom.

Za sve to ide, kako jur spomenusmo, najveća zasluga pronicavom oku našeg poštivnog i neumornog Radeljaka, koji goji i njeguje društvo kao majka prvi svoj porod. Nikada nije žalio ni truda, ni dangube, ni materijalnih žrtava, a da društvo uzdrži na onoj visini svoje zadaće, na kojoj ga danas nalazimo.

Uz Radeljaka stekli su si osobitih zasluga za društvo i za čitavu onamošnju našu naseobinu ovi naši vrijedni rodoljubi: Andrija Jakoni od Antuna iz Komiže na otoku Visu, Jakov Bradanović od Matka i Lukrecije iz Visa, Nikola Ziošilo od Toma i Marice iz Orašca kod Dubrovnika, Antun Katalinić iz Trogira, Luka Ziošilo Vickov iz Orašca; Petar Marangunić iz Komiže, Dragutin Ziošilo iz Orašca; Antun Perdić iz Sućurja na otoku Šipama, Radostav A. Andreučić Antunov iz Visa, braća Ivan i Antun Cvitanović iz Trogira i braća Zakarija i Tomo Soko iz Orašca. K ovima ina se još pribrojiti Miloše, Papiće, Karlere, Staničiće, Franetoviće, Maranguniće, Stadjane, Peroviće i druge.

Prva naša slika predstavlja nam sadašnji odbor „Hrvatskog Skupa“; poimence (s lijeva na desno): Dragutin Ziošilo, blagajnik; Ivan Radeljak, tajnik; Jakov Bradanović-lić, predsjednik; Nikola Ziošilo, podpredsjednik.

Druga slika predstavlja nam članove društva; poimence (s lijeva na desno): prvi red (odozgo): Nikola Skorsur, Moho Marinković, Ivan Jurinović, Juraj Turčinović i Antun Ziošilo; drugi red: Nikola Grbić, Ivan Ziošilo, Antun Perdić, Antun Cvitanović, Luka Ziošilo, Luka Ziošilo (mladji) i Nikola Suhor; treći red: Andrija Jakoni, Dragutin Ziošilo, Ivan Radeljak, Jakov Bradanović, Nikola Ziošilo i Antun Katalinić; četvrti red: Petar Katalinić, sinčić Antuna Katalinića, — Ivan-Jakov Marijan-Tomislav, dva sinčića Ivana Radeljaka i Vicko Ziošilo, nećak Luke Ziošila, starijega.

Ovom uglednom društvu želimo sretan napredak i dug život na ponos i dika našeg naroda!